

Előfizetési árak:
 Egy évre 4 forint
 Félévre 2 forint
 Negyedévre 1 forint.

Szerkesztőség:
 Kurcpartti utca 31. szám, hova
 a lap szellemi részét illető közle-
 mények és az előfizetési pénzek
 is küldendők.

SZENTESI LAP

Hirdetésekre nézve
 a lap hátsó oldala 40 helyre van
 beosztva, egy hely ára bélyegdíj
 nélkül 90 kr. Bélyegdíj minden
 beiktatásnál külön 30 kr.
 „Nyitlér”-ben
 minden egyes sor közlése 30 kr.
 Bérmentesen levélke csak ismételt
 kézekről fogadtatnak el.
 Kéziratok vissza nem adnak.

VEGYES TARTALMU HETI KÖZLÖNY.

Megjelen minden szombaton.

Felelős szerkesztő és kiadó tulajdonos:
SIMA FERENC.

Egyes szám ára 6 krajczár.

Szentes, 1886. február 4.

A gymnasiumi épület átalakításának, vagy esetleg benn a városban alkalmas helyen egy új gymnasium építésének tervelésével megbízott küldöttség Sarkadi N. Mihály polgármester elnöke alatt f. hó 3-án tartott ülést s vette a városnak ezen egyik fontosabb ügyét beható tanácskozás alá.

Az ügy ugyanis, mint erről annak idejében lapunk megemlékezett, úgy áll, hogy a minisztérium azon feltétel mellett engedi meg polgári iskolával egybekapcsolt gymnasiumnak tisztán gymnasiummá leendő átalakítását, ha a város a tul a kurcai iskolai épületeket átalakítja a paedagógia igényeinek megfelelőleg, s e mellett biztosítja a ministert az íránt, hogy egy bizonyos idő alatt bent a városban egy új gymnasiumi épületet állít fel.

A közgyűlés a f. évi költségvetés előirányzása alkalmával már megszavazott 12 ezer forintot a tul a kurcai iskolai épületek átállítására s az iskolaszéket bízta meg a további feladat végrehajtásával.

A közgyűlésnek ide vonatkozó elhatározása óta azonban Sarkadi N. Mihály polgármester által azon eszme vettetett fel, hogy amennyiben a földműves iskola elhelyezhetése céljából a sóház átalakítására 8,800 frtot szavazott meg a közgyűlés, mely a mult évi költségvetés alapján már be is folyt a pénztárbá, nem volna-e célszerűbb, ha a város a tul a kurcai épületek és a sóház átalakítására megszavazott 20 ezer s néhány száz frt összeget itt, benn a városban, egy új gymnasiumi épület előállítására fordítaná s a földműves iskolát a sóház helyett a tul a kurcai iskola helyiségébe helyezné el? Természetes, hogy amennyiben a ma már rendelkezésre álló 20 ezer frtból a gymnasium számára szükséges épület elő nem állítható, az ehhez szükséges összeget utólag szavazná meg a városi képviselő testület. Ezen eszme élénk viszhangra talált a városi iskolaszékekben, amennyiben az itt jelzett 20 ezer frton kívül a Vutsák-féle iskolai gondnokság idejéből megtérült 5000 néhány száz forint is, tehát egy 25 ezer forintot haladó összeg áll a városnak rendelkezésére iskola építési célra, s így, miután a városnak tégla és cserepe van, a lakosság minden további megterhelése nélkül keresztül vihetőnek látszik egy új gymnasiumnak építése.

Ezen eszmének egy egészséges tervbe foglalásával az iskolaszék egy szűkebb körű bizottságot bízott meg, mely, mint fentebb jeleztük, f. hó 3-án tárgyalta meg az ügyet s bár e bizottságnak végmegállapodása még nincs, az ügy fontosságára való tekintetből célszerűnek véljük a nyilvánosság előtt is foglalkozni azon eszme-körrel, melyben a bizottság ezen tervelés közben mozog.

Az első és legfontosabb kérdés ugyanis, hogy hova helyeztetnék el a városban az új gymnasiumi épület? Első pillanatra e kérdéssel szemben a bizottságnak figyelme a most hivatalos helyiségekül szolgáló kurcpartti magtár-épületre irányult. A városi mérnök hozzávetőleges számítása szerint tégla és cserep anyagokon kívül mintegy 30.000 frtba kerülne itt az iskola épület felállítása. A már rendelkezésre álló 25 ezer frt hoz tehát mindössze 5000 frt volna szükséges s ezt, előreláthatólag, meg is szavazná a közgyűlés. A kérdés azonban azon fordul meg, hogy ez a hely alkalmas-e gymnasiumnak? Ha tekintetbe vesszük itt a hely szűk voltát s azt, hogy az iskola udvarát a Kurca medre egy részének feltöltésével lehetne előállítani s azon tetemes költséget, mibe ezen udvar előállítás és jövő fenntartása

kerülne, akkor határozottan ki lehet mondani, hogy ez a hely csak végszükség esetén felelhet meg az iskolaépítés céljának. De e mellett még azt is tekintetbe kell venni, hogy az itt levő épületnek elbontása folytán több hivatal hely nélkül marad, melyek számára, miután rövid idő alatt nincs kilátásunk új városháza építésére, hivatalos helyiségeket kellene bérelni s ez által a városi közadminisztrációra nézve, kellő hely hiányában a ma is végtelenül nyomorúságos állapot még nyomorúságosabbá válnék.

Ezen helyzettel szemben azon eszme merült fel a bizottságban, hogy, miután a város más helyen csakis drága pénzen juthatna az iskola építés céljához szükséges területhez, nem volna-e helyes, ha az iskola a régi városháza telkének a kurcpartti oldalt elfoglaló részére építtetnék s amennyiben előreláthatólag ez a hely fog szolgálni egy új városháza helyül is, a város, hogy az iskola hely mellett még a városháza számára is kellő helyet birjon itt: megvenné a Jurenák-féle házat, melybe addig, míg a város egy új városháza építésére képes lesz, csekély átalakítással, kényelmesen el lehetne helyezni a városi közigazgatási hivatalokat, melyek ma az adminisztratív rendkívül nagy hátrányára teljesen szélylyel vannak szórva.

Ezen eszménél két komoly körülmény kell, hogy figyelembe jöjjön. Egyik az, hogy így a gymnasiumnak egészen alkalmas helyet lehetne adni anélkül, hogy a város portát vásároljon. S ezen a helyen sokkal olcsóbban lehetne építkezni, mint a magtár épület helyén. — Másik az, hogy az az állapot, melyben ma a város városházi helyiség dolgában áll, tarthatatlan s ennek dacára, a vasutépítés nagy feladatával szemben nem vagyunk azon helyzetben, hogy rövid idő alatt új városházát létesíthessünk.

De helyre, hol a városi hivatalos helyiségek elhelyezhetők, feltétlen szükség van s ezt a város — a Jurenák-ház megvételével nemcsak hogy elérné, de ha itt a kellő átalakítás megtétketnék, a város hosszú időn át fel lenne mentve a különben égetően szükséges városháza építésének feladata alól.

Ez az eszme komoly megfontolásra méltó, tehát még az iskolaügyi bizottság tervelget, a döntő határozatra hivatott képviselők is gondolkozzanak rajta.

Válasz Stammer Sándor alispán urnak.

A „Szentes és Vidéke” mult számában Stammer Sándor alispán ur válasza a „Szentesi Lap” azon közleményére, melyben éles bírálat van tartva az eljárása felett, hogy a Parlaghy Vilma által festett, Szentesen közszemlére tett Kossuth képek kiállítását beakarta tiltani.

Nem akarok hosszadalmas lenni válaszómban; de, hogy ez mindenben érthető legyen azok előtt is, kik a „Szentes és Vidéke”-ben közölt választ nem olvasták, szükségesnek tartom, há kivonatát ideiktatni a kérdéses alispáni válasznak.

A válasz röviden összefoglalva abból áll, hogy: „A „Szentesi Lap” minden alkalmat megragad, hogy az alispán urat úgy magán, mint hivatali becsületes munkakörében háborgassa és pellengérezze. A „Szentesi Lap” ezen irányának következménye az, hogy Stammer alispán ur a Kossuth képek kiállítását alkalmából megtámadta; amennyiben — mint az alispán ur kijelenti: — sokkal szentebb érzellemmel van eltelve Kossuth íránt, mintsem hogy az idehozott képek kiállítását megakadályozni szándékozott volna, s ez íránt nem is tett semmi hivatalos lépést; hanem mint magán ember fejezte ki azon véleményét, hogy nem tartja Kossuth nagy pevéhez méltónak, hogy képét pénzért mutogassák.

Ezek szerint a „Szentesi Lap”-nak ez irányban tett támadása nem egyéb — az alispán szerint — a személye elleni gyűlölségnél; s végződik ez az alispáni válasz azzal, hogy: minden társadalom, melynek alkotó elemei az

üzzés, a haszonkereséstől vezéreltetve, céljuknak kivívásában minden, alogaljasabb eszközt is felhasználni nem rettennek vissza, az ily társadalomnak legalább morális létjoga nincs; az abban ilyképen szereplők pedig csak megvetés tárgyai lehetnek.”

Ezekben foglalható össze az alispán ur válaszá-
 nak tartalma, s ezekre én a következőket felelem:
 Sem az alispán ur, sem senki másnak magán dolgaival, mint szerkesztő, foglalkozni nem szoktam; mert ezt beestelen dolognak tartom, s így a „Szentesi Lap” ha támadta, csakis hivatali működésében támadta az alispán urat, s tette ezt legutóbb a Kossuth képeknek Szentesen lett kiállítását alkalmából azért, mert Stammer alispán ur, dacára annak, hogy Kossuth íránt szent érzetéről beszél a „Szentes és Vidékében”, mégis hivatalos lépéseket tett meg a kiállítás beszüntetésének érdekében. Már most csak az a kérdés, hogy igaz-e, mely szerint Stammer alispán ur hivatalos lépéseket tett a kiállítás betiltatására íránt? Ha igaz, akkor a „Szentesi Lap” támadása erkölcsi alappal és feltétlen jogosultsággal bír, s ha nem igaz, akkor az egész közlemény személyeskedés és megvetésre méltó.

Vagy, — vagy.
 Ezen vagy vagy*-gyal szemben a tény az, hogy Stammer alispán ur f. évi január 13-án feltáviratozta a belügyminiszterhez, s tudatta, hogy Parlaghy Gyula Szentesen házal Kossuthnak külföldön festett képeivel, s kérte a ministert, hogy adjon utasítást, hogy e képek mutogatásával szemben, ne alkalmazza-e a belügyminiszteriumnak 1873-ban, a külföldi iparcikkkel való házalás korlátozására vonatkozó rendeletét? Vagyis a képek tiltatását?

A miniszterelnöktől azonnal megérkezett a tiltakozó távirati válasz, melyben a miniszterelnök határozottan elutasítja Stammer alispán jogosulatlan föllégését.

De acesak semmi morális alappal nem bír az alispán ur ezen, a nemzeti pietistikus érzék legszentebbjét megtámadó, hyperloyalitást szenvedő intézkedése a Kossuth-képek betiltatására íránt, hanem jogilag sincs egyetlen indok, mely menthetővé tenné.

Eltekintve ugyanis attól, hogy az alispánnak ily kérdésben, ha hozzá sem felvilágosításért, sem sérelmet szenvedett jogának helyreállításáért senki nem folyamodik, egyáltalában semmi törvényes szava nem lehet, eltekintve tehát attól, hogy törvényes alapot nélkülözött eme beavatkozása, egyenesen Szentes város hatósága autonóm intézkedésének praesudicál, magát Szentes város hatóságát sérti, kétségtelen, hogy tiszta tárgyilagosságból, mint a szóban forgó Kossuth-képek, mint a melyek magyar honos; magyar művésznő alkotásai, a hivatkozott b. u. minisiteri rendeletnek, mint a mely kizárólag külföldi iparcikkekről szól, kitiltó intézkedése alá nem eshetnek.

Különb is azon körülmény, hogy oly városunkban is, hol a hivatalos mindenhatóság egész hyperloyalis stulával érvényesülve, minden kigondolhatóba belekapaszkodott volna, hogy ezen képek kiállítását megakadályozza, mint Debreczenben, Aradon, e képek egész akadálytalanul kiállítottak, megnyugtathatta volna Stammer urat, hogy nem kell táviratozgatni, minden jogalap nélküli experimentációkhoz folyamodni. Vagy talán nagyon is kellett, hogy a hyperloyalis érzésről a felsőbbiség föltétlenül biztosítsassék.

Ebbez, azt hiszem, nem kell kommentár; ebből megítélheti mindenki, hogy jogos volt-e a „Szentesi Lap” megbotránkozása az alispán eljárása felett. — Ezen alispáni távirat mutatja meg, s nem a Szentes és Vidékében írt alispáni válasz, hogy Stammer Sándor alispán urban mekkora a kegyetlen érzés Kossuth íránt?!

Ezzel befejezhetném és be is fejezném válaszó soraimat; mert a közölt táviratozásokkal kimutattam, hogy amennyiben bír morális alappal Stammer alispán urnak védekezése; azonban ez a védekezés nem éri be azzal, hogy szerencsétlonsággal, hanem anathemat kiállt a társadalom azon alkotó elemeire, kiket az alispán ur véleménye szerint, mert az ő eljárása felett bírálatot mernek és szoknak tartani, közéleti küzdelmeikben üzés, haszonkeresés vezérel, s kik elől kiküzdésében nem rettennek vissza személféle eszközöktől.

Ezer alispáni anathemában foglalt vádból vegye ki az alispán ur által megvetésre ítélt része a társadalomnak a maga osztályrészét és rakja — ha etszik — olyképpen zsebre, a mint ehöz kinek

kinek lelkiismerete és meggyőződése szerint jussa van, én azonban az ebből esetleg nekem szánt osztályrészt visszaszantostom oda, a honnan ez jött.

S a midőn az alispán ur üzээрül és aljas eszközökről beszél, oly tőrre lépett, hol a „Szentesi Lap” mindig készséggel és nyugodtan mérí össze vele fegyverét, s ha az alispán ur nem fedte meg el, hogy Szentes városának, a harmadik patika hova helyezésének ügye, hogy és miért egy dőlt el, s a negyedik patikának egyhanglag kért engedélyezése az ő alispánúsága alatt tagadtatott meg a megye közönsége által, jogtalan szavazatokból kiesínált két szótöbbséggel*) akkor hamar meggyőzheti magát arról, hogy az üzéstelenség utja nem az, amilyen vele könnyen meg ne lehetne mérközni.

Szentes, 1886. február 5. SIMA FERENCZ.

Vállalkozók pere.

E cim alatt egy, a mi nagy társulati érdekeltégünknek érdeklő sensationális per folyt le legközelebb a budapesti törvényszék, ítélőtábla és kuria előtt.

A per tárgya, mint ezt a budapesti lapok egész terjedelmében hozták, a következő:

„Kohner Adolf és fia, Brüll Henrik és fia, továbbá Deutsch Lajos, Deutsch J. József, Klein Lipót és Freund Ferdinánd 1881. évi aug. 11-én szerződésre léptek, hogy a körös-tisza-marosi öblözlet védelmére szolgáló töltésépítési munkát közös hasznára fogják a megtartandó árlejtésen fölállítani. Ki lett köve a szerződésben, hogy Kohner és Brüll Klein Lipóttal egyetemben a szerződő felek megbízásából a lehető legelőcsőbb ajánlatot adják be, mivel azonban Deutsch Lajos és Deutsch J. József külön-külön is adtak be ajánlatot, jogukban áll az előbb említett vállalkozóknak, az esetre, ha akár Deutsch Lajos, akár Deutsch J. nyerné el a vállalatot, az üzletben partícipálni. A szerződésnek egy másik pontjában ki lön köve, hogy a vállalkozás üzlet, a közlekedésügyi miniszteriumtól nyert jóváhagyás után, kizárólag a szerződő felek közti elárverezendő, az itt elért haszon a szerződő felek közt felosztandó, a munka kivitele pedig a legtöbbet ígérőnek átengedendő.

Az árlejtés 1881. augusztus 11-én tartatott meg Szentesen. A szerződő felek a megállapodás értelmében adták be ajánlataikat s egy augusztus 23-án kelt szerződésben megbízták Deutsch J. Józsefet, hogy a közlekedésügyi miniszterium által szabott föltétek mellett ne vállalja el a munkálatokat, hanem ragaszkodjék a kormánybiztoshoz benyújtott ajánlatához.

Es egy is történt. A miniszterium Deutsch J. Józsefnek a kormánybiztoshoz benyújtott ajánlatát elfogadta, mire a szerződő felek 1881. augusztus 27-én Stern Ignác lakásán összejöttek, hogy a szerződés értelmében maguk közt elárverezék az üzletet. Klein Lipót volt a legtöbbet ígérő. Ő 40,500 forint hasznot ígért, ha a munkálatok kivitele róá rubáztatik.

A kompánia tehát elfogadta Klein ajánlatát. Most Klein, a ki a történetek után magának tekintette az üzletet, ennek fele hasznát egy harmadiknak 67,500 frtért adta el. Az ő fölszámítása szerint tehát a legkisebb haszon, a mi a vállalatból kilát- szott, 135,000 forint volt. Ehhez adva a kompánia hasznát, a föltétek említett 40,500 forintot, az eredmény 175 ezer 500 forint. Klein Lipót már mos küvetelte Deutsch J. Józseftől, hogy eszközöjje ki a miniszteriumtól, hogy az üzlet róá rubáztassék. Deutsch ezt megtagadta.

Ekkor Klein 135,000 forint s járulékal erejéig a budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszék- nél pert indított Deutsch J. József ellen. Ennyire becsülte ugyanis az elmaradt hasznót s hivatkozott arra, hogy ő a fele hasznót 67,000 frtért már el is adta. A budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék Klein keresetével elutasította, a következő indoklás mellett: Ha teljesen bebizonyították is az a ténykörülmény, hogy a peres felek között a két szerződésben foglalt megállapodás valóban létrejött, felporos keresetével akkor is elutasítandó lenne, mert a kereseti alapot képező szerződések oly megállapodást tartalmaznak, mely összebeszélés folytán a közhatalóság által hirdettet nyilvános árverés eredményének csökkentésére, s így egy harmadiknak megkérősi- tására irányult; az ilyeneml szerződés pedig az erkölcsi fogalmakba, sőt a tételek törvénybe (1879. XL. t. cz. 128. §.) ütközvén, bíróság előtt érvénye-
 *) Ez volt az az 1884. július 25-án hozott megvétel há- tárosat, melynél a 4-ik patika ellen úgy lehetett két szótöbbsé- get kiesínálni, hogy szavazott a megyének hat oly hivatalnok, kiknek törvény szerint szavazati joga nincs, s így esett el Szentes városnak 10 ezer lakosságát haladó felsőpárti népe- től, hogy grógysszertárhoz jusson.

sítható követelés jogállásul nem szolgálhat. A törvényszék ítéletét mind a kir. tábla, mind a kuria helybenhagyta.

A Budapesti Hírlap ezen per lefolyása alkalmából éles bírálat tárgyává tette a kormány és közgazdasági eljárását és pedig azon fölfogásból indult ki, hogy ily nagy vállalat alkalmából meg kellene elegendet akadályozni a vállalkozók összebeszélését. Amennyiben ezen munka Horváth Gyula kormánybiztos elnöke mellett adatott ki, ő a „Budapesti Hírlap” támadásában, saját eljárásának kritikáját látta, s a cikk megjelenése után azonnal elment a nevezett lap szerkesztőjéhez s tudtára adta, hogy a munka kiadására vonatkozó összes iratokat Budapestre szállította és felszólította a szerkesztőt, hogy válasszon a képviselőház tagjai közül annak megbírálására, követték-e el az ügyben a kormánybiztos részéről akár inkompetencia, akár hanyagság, őt tagot, kikötőt, vagy a választandók mind ellenzék pártjának legyenek. Horváth Gyula a maga részéről nem nevezte a bizottságba senkit, de kész minden hozzászóló kérdésére felelni, és az ezek által kimondandó határozat következtéül magára nézve mindenben elfogadati. A szerkesztő kijelentvén, hogy a cikk egyáltalán nem volt Horváth Gyula működése ellen irányozva, a tett proposíciót elfogadta s az ügyben a vizsgálat megtartására és az ítélet kimondására Gróf Károlyi Sándort, Irányi Dánielt, Törz Kálmánt, Hoiesy Pált és Grünwald Béla országos képviselőket kérte föl.

Annak idején közölni fogjuk ezen becsület bíróság ítéletét; addig is azonban megemlíjük, hogy ezen per sokan maliciából úgy igyekeznek a közönség előtt feltüntetni, hogy a kormánybiztos az oka annak, hogy a pernél felemelt vállalkozók előre összebeszélhetők, s így hirdetik, hogy itt az érdekesség 175 ezer forint megkövetelést.

Azért közöltük az egész per lefolyását, hogy azt minden részében ismerve, elfogulatlanul ítélhessen felette a közönség.

E pernél két körülmény veendő figyelembe, az egyik az, hogy mikor itt egy négy millió frtos munka kiadatott, a vállalkozók maguk, az azon nyerhető hasznót csak 40,500 frtra becsülték.

Ez azt mutatja, hogy a munka nagyon is szolid áron volt vállaltva; mert ellenesethen, tekintve azt, hogy egy nagyobb vállalatnál a vállalkozók 5-től egész 20% hasznót szoktak maguknak számolni, akkor ennek csak közép hasznát, 10%-ot számítva is, a vállalkozó egy 4 milliómos vállalatnál 400 ezer frt haszonra reflektál, melyet fáradságára és a vállalatba fektetett tőkéje után számít. — Ez a vállalkozók pere tehát bárkit is arról győzhet meg, hogy nem áll az, amit annak idején sokan hirdettek, hogy ez a munka hallatlan drága áron adatott ki; mert ha ez állana, akkor a vállalkozók maguk között nem 40,500 frtra, tehát az egész vállalati összegnek csak 1%-ra becsülték volna a vállalatot remélhető tisztá hasznót.

A másik körülmény az, hogy oka-e annak bárki is, hogy a vállalkozók összebeszéltek? Azt hisszük, hogy azért jőzönul senkit nem lehet felelőssé tenni. — Ílát kérjük, hogy ha itt Szentesen a bíróság elárvereztet egy birtokot, s az árverezők közül egy, aki a birtokhoz olesón akar jutni, az árverezőknak fizet bizonyos összeget, hogy ne árverezzenek, s így olesón rajta marad a birtok: vajon a végrehajtó bír., ki ezt nem tudja, és nem is tudhatja, felelőssé tehető-e érte? Nem.

Igy áll a dolog a vállalkozók összebeszélésénél is. Itt csak rossz akarattal lehet vádolni az eljáró közveket.

Egyik ellenzéki politikai lap ezt a per a következő igen okos észrevétellel kíséri:

„Az oda kiküldött kormánybiztos, noha az eset történetét előadó napi közlöny nem is gyannította, mégis a legszigorubb vizsgálatot kérte maga ellen, hogy a gyann árnyékát is elhárítsa magáról. Ugy kell lenni, hogy a törvény nem nyújt módot az árverések körüli visszaélések megakadályozására. Más országban ilyenmő tzelmek azért kevésbbé gyakoriak, mert a közönség maga járatosabb efféle dolgokban, és a vállalkozásra képes tőke- és szakjártasság nem kizárólag azon egy felekezetenél van meg, melyről ismeretes, hogy összatartása, zárkozottsága, az összeesküvéssel vetekedő fegyelme vagy fölényt biztosít számára illetőn titkos mulveletekben. E helyi körülményt nem ártna a törvényhozásnak tekintetbe venné és ahhoz képest oly törvényt alkotni, mely az árverések körül az állam és közveinek kijátszását lehetetlenmő tenné.”

A főt leírt per tárgyában, Horváth Gyula kormánybiztos fellépése folytán alakult becsületbíróság eljárásáról lapunk zártakor, este 9 óra 10 perckor, a következé táviratot kaptuk:

BUDAPEST, febr. 5. 6 óra 7 perc.
Ernst Kelemen, a mérsékelt ellenzék elnöke, gróf Károlyi Sándor, Törz Kálmán, Hoycsy Pál és Grünwald Béla országos képviselők a körös-tisza-marosközi töltéssépítési munka kiadására vonatkozó kormánybiztosi eljárást alaposan megvizsgálták s kijelentették, hogy Horváth Gyula a munka kiadásánál semmi mulasztást nem követett el, a legkorrektebbül járt el s mindent elkövetett az érdekesség érdekeinek megóvására. Az ez iránti nyilatkozat holnap minden fővárosi lapban közlé lesz tevé.

Világfolyása.

A lefolyt hét politikai eseményei között a legélesebb foglalkozás tárgyat a nagy német birodalom vas kancellárjának, Bismark hercegnek a lengyelek kiutasítása tárgyában a birodalmi gyűlésen tett nyilatkozatai képezik. Lapunk multszámában említettük, hogy Poroszországnak Posen tartományából császári renddel 40,000 lengyel utasítattott ki és pedig azon okra, mert a poseni lengyelek elégtelenségre voltak helyzetükkel s ezen elégtelenség következtében zavarták a köznyugalmat Erre Bismark, a császár nevében, rendeletet adott ki, melyben az országból való kiköltözködést parancsolta meg nekik. A birodalmi kancellár ezen eljárása egész Európa-szerte nagy visszataszítást keltett s magok a különben békés természetű német polgárok is megbotránkoztak rajta s az emberiség nevében követelték a kiutasító rendelet visszavonását.

Ez ügyben a birodalmi gyűlésen interpellációkat intéztek a kormányhoz. Bismark

éveken át nem volt már a birodalmi gyűlésen, most azonban, miután a szeszmonopólium ügyében is nyilatkozni kívánt, megjelent ott s az a beszéd s az a modor, melyet ott tartott, az egész világ bámulatát kelté fel.

Mint hajdan Jupiter szórtá az Olympusról a menyköveket, hogy erejét és hatalmát éreztesse, úgy tett most Bismark is; szórtá a gondolat villámain s tudtára adta a birodalmi gyűlésnek, hogy mindazon kérdéseken, melyek a nagy német birodalmi egységet érintik és zavarják, bármit határozzon is a birodalmi gyűlés, elhatározásában és akarataiban nem fogja megingatni, tenni fogja, amit akar, amit a császár és az ország érdekébenél jónak tart. Igy a művelt világ egyetleneq minisere sem merne a törvényhozó testületben beszélni, csak Bismark.

Sokkal gyengébben állnak a ministerek Angolországban. Salisbury, mint ezt lapunk mult számában írtuk, megbukott, bukását okozta az, hogy az írek erős rendszabályokkal fenyegette s az öreg Gladstone ezzel szemben külön parlamentet ígért nekik, természetes, hogy a 82 ir képviselő rögtön csatlakozott Gladstone pártjához, melylyel szemben csak az írek támogatása mellett lett volna képes magát fentartani Salisbury s így ez utóbbinak, dacára annak, hogy Victoria angol királynő nagyon óhajtotta, hogy Salisbury kezében maradjon a kormányzás, meg kellett buknia. A királynő, bármit nem szerette is, kénytelen volt a feltétlen parlamenti többségre vergődött Gladstonét bizni meg az új kormány alakításával, a kormányzás azonban ő rá nézve sem lesz kényelmes dolog, mert Salisbury-nak hatalmas és megbonthatatlantul tömör pártja kéréhlhetlenül ostromolni fogja őt.

A szerb-bolgár kérdésben még mindig tartja magát a mult heti helyzet, folynak az alkudozások a háborut viselt két fél között. Görögországnak azonban — úgy látszik, — aligha az orosz nem biztatgatja, rendkívül nagy harci kedve van Törökországgal ellen s vissza akarja foglalni a régi Hellashoz tartozott országrészeket, fegyverkeznek keményen, azonban Törökország sem nézi télenül és hallgatja némán a görög harci kedv zaját, mert ő is fegyverkeznek s bár semmi kétség benne, hogy algörögországot, ha csakugyan kihuzzák a kardot, Törökországgal maga is képes lesznek kölleg rendre utasítani, annak dacára Oroszországot kivéve, az európai nagy hatalmak mindnyájan türellemre intik Görögországot, a hadi hajók már ott cirkálnak a tengeren, hogy szükség esetén meg is fenyegeték a háboruzni kész görögöket.

Ennek a minden oldalról való harci készülődésnek végtére is egy nagy, komoly keleti háboru lesz a vége.

Felszólítás.

Mint hogy azok közül, kik a „Szentesi kölesös segélyező szövetkezetbe” való belépésre magukat sajtákéztú névelidrással kötelezték, mindkko-

ráig sokan nem feleltek meg kötelezettségüknek és sem részvényt nem váltottak, sem a berendezési felszerelési költségek fedezésére szolgáló beíratási díjat nem fizették be: ezen szövetkezet igazgató tanácsának f. évi jan. 23 án tartott ülésének határozata folytán felszólítanak, hogy önként vállalják kötelezettségüknek megfelelő f. évi febr. 15 éig vagy az aljegyzett részvényt számot váltásák ki, vagy pedig, ha erre bármi oknául fogva nem hajlandók, az általuk jegyzett részvényzámnak megfelelő beírattási díjat okvetlenül fizessek be, ellenkező esetben az utóbbi díj bírósági uton fog rajtuk megvételni.
Szentes, 1886 jan. 25.

Az igazgató tanács.

Helyi és vegyes hírek.

— **Hyman.** Fényes eszlívő volt városunkban f. hó 2 án. E napon vezette oltárhoz városunk egyik legszebb helyégt: Cukerman Hilda kisaasszonyt fényes nászkiéret mellett Dr. Pollacek Albert úgyvéd. A boldog ifju párnak szerzesét és áldást kívánunk a házasságtételre.

— **Halálozás.** Németh József, széles körben ismert építő mestert kísérté f. hó 5-én d. e. tisztelőinek és ismerőseinek nagy száma örök nyugalma helyére. A megboldogult özvegyet és árvát hagyott hátra. Halálát a gyászoló család a következé gyászjelentéssel tudatá: Alulírott mélyen megsomorodott szívvel jelenti egy a maga, mint gyermekét s nagy számú rokonság nevében szeretett férjének: **Németh József** építőknek 1886. évi február hó 3 án esti 9 órakor, életének 64 ik évében történt gyászos elhunytát. A boldogultnak hűt teteme 1886. évi febr. hó 5 én, délelőt 10 órakor az ev. ref. egyház szertartása szerint fog örök nyugalomra telni. Szentes, 1886. február 4-én, öz. Németh Józsefné, szül. Szabó Eszter. Béké lengjen pomai felett!

— **Nögyéleti bál.** A szentesi jótékony nögyélet által január hó 30 án rendezett bárlól lapunk tárcá rovatában hozunk részletes referátát s egy e helyen csak folytatjuk azok névjegyzékét. „Kik a már felsoroltakon kívül ezen bára nevéremény tárgyakat küldtek be, és pedig: Sina Dináth Julianna 1 aranyozott állványon papagályt ábrázoló pálinkás készletet, 1 elegans kék üveg asztaldísz ékszerhártót, — Bánya József mellesokrot, női nyakkendőt, — Csörgő Sándorné kék üveg szappantartót, 2 piros hamutartó tálat, — Bóna Sándorné vörös alász, fehér elefantost borító női kézi táskát, — öz. Kajtár Lajosné 2 terracosa szines virágcserepet, — Büszörmenyi Károlyné terra cotta magas gyűmölcs állványt, — Sreter Ferencné 1 bádognatálat és zománcozt cukortartót, Máhr Kázmérné nagyszerű tortát, 4 üveg madéirat, — Nagy Ferencné üveg eszmegetalat, 1 üveg vajtartót, 2 selyem női nyakkendőt, diszes selyem női nyakbaválók kis kendőt, porcellán szivartartót, — Kiss Gyula elegans, aranyozott fogatu tintatartót, — Kiss Margit 1 doboz szalon cukrot, — Heffer Antalné kutyát ábrázoló vörös terra cotta dohánytartót, bronzirozott ékszerhártót, — Dözsza Károlyné terra cotta dohánytartót, — Hankiss Károlyné damaszt kávészabotort, 6 kenedővel, — Kriszta Nagy Imréné festett szines üveg dohánytartót, kettős „nefelejtsé” esokortartót, — Balázsovites Norbertné 6 fekete káva csészét fehér tányérral, — diszkóteusi könyvet, mellesokrot, — öz. Csikányi Károlyné aranyos szivorium üveg készletet, — Hugyecz Eliza marjolitka vörös kancsót, esztergályozott szalvéta prést, — Szász Gézáné diszes albumot, — Balogh Jánosné diszes tinta és elegans himzéselt ellátott aranyos óratartót, — Nótári Karolina diszkóteusi levélpapír tálat papírral és borítókkal, esztergályozott szivartartót, — Róza Szabó Luiza 2 m. mag., diszes virágtartót, — Virág Edéné 2 szép virágtartót.

— **Felolvasás.** Sina Ferenc, a 48 as kör választmányának fölkérése folytán f. hó 7 én este 6 órakor a 48-as kör helyiségében felolvasást fog tartani, mely az ország általános pénzügyi helyzetét és a mai közigazdasági viszonyokkal szemben szükséges hitelrendszert fogja tárgyzani,

Besseries állítását, hogy a füllázadt szerbek kegyetlenül legyilkolták a vár összes személyzetét, s miután a bírón kívül senki nem tudott a gyermek életbenmaradásáról, nem is hitte, hogy ez való legyen; mert lehetetlennek tartá, hogy egy szerb, kit semmi vérkötelék nem fűz a várbán talált gyermekhez, az ezt száz aranyért, két kézzel nem sietne apjához hazaszállítani.

— Elveszték mind, — söhajtott kinos meggyözödéssel Vass Pál és sirt, mint egy gyermek, midőn eszébe jutottak feleségének szavai, hogy: „soha se látjuk egymást.”

— Igaza volt!

Vass Pál azért kűzdött vértét ontva, életét kitéve, hogy teljes kegyelmet kapjon a császártól, s családját hazavihesse hazájába a gróf Kálmokynétól örökölt gazdag uradalmakba, hogy ott anyagi jólét mellett boldog családí körben élje le napjait. — Ez volt egyedüli vágya. S a kegyelmet megkapta; de ekkor elvesztette azokat, kiket ezzel boldogítani akart.

— Mit ér hát neki a császári kegyelem, mit ér neki a sok vagyon, az uradalmak óriási határa, ha elveszték azok, kiknek boldogítása érdekében erre vágyott?

— Elhatározza, hogy vissza lép a hadiszolgálatba, s azt meg is tette.

Szolgáját, Waldstein Jánost nem sújtotta le annyira feleségének elvesztése. Midőn a vesztesség feletti első kinos érzésen túl volt, eszébe jutott, hogy felesége mennyit veszekedett vele, ha urától huzott tisztességes havi díjából, vasárnapoként egy kis borra is áldozott, s az ő könnyelmű fiatal életét veti okul, hogy az Ur házasságukat gyermekkel meg nem áldá, pedig Waldstein János ebben éppem nem érte magát bűnösnek, sőt feleségébe vélte lenni a gyűmölcstelen házias élet okát, s eszébe jutott, hogy felesége egy időben egy szerb ember iránti odaadó indulattól el is akarta hagyni. Midőn mindezeket elgondolá, kezdett megnyugodni a sorson, s urat azzal biztató, hogy ő ugyan követni fogja őt a katonai szolgálatba; de sokáig nem lesz mellette, hanem mihelyt pénze összegyűlt, vesz egy kis birtokot és megnősül.

TARCA.

Nögyeleti bál.

Január 30.

Az az érdeklődés, mely a nögyelet bárljáránt előre is mutatkozott, méltán fölkeltette az intézők azon várákozását, hogy a bál jól fog sikerülni. — S a várákozás csakugyan jogosult volt s a legfényesebben igazolva lett. — Az ott megjelent szép számú nőgyölgy, — mint férfi közönség oly fényessé s oly emlékeztetéssé tevék e bálát, hogy a nögyelet méltán sorozhatja ezt legjobban a legsikerültébb mulatságai közé.

A közönség nagyon lassan kezdett gyülekezni, a rendezőség s az egybegyűlt tüvérű fataltság türelmetlenkedett. — Mert örömmel konstátálhatjuk, hogy e bára vonatkozólag egyáltalában nem hangozhatik a panasz táncosok hiánya miatt.

Pont 9 órakor lépett Kiss Zsigmondné urnó, a nögyelet nagyerőmű elnöknője, a „Rikócs” hangjai és a bejárathoz csoportosult rendezőség által fogadtatva, a terembe. — Ezt mindegy jeladásul véve a fataltság, mindjárt hozzáfogott a tánchoz, s igyekezett kiki a legjobban áldozni Terpsichore oltárán. A zene hangjai csakhamar összehozták a bálí közőnséget s a terem gyorsan megtelt a legválogatottabb publicummal. Szép fiatal nögyölgyek, kik ez esztére tartották szemük legszebbé, de édes fájdalmat okozó villámsáit, ifju Adorizók burgótáncokdívűkkel.

Tűzzel járták az első csárdást, meg is újrászták. — Hogy is volt csak!... Pedig ez is ritka madár. Eleinte minden bál kissé feszes szokott lenni, míg a publicum beelőző „hangulatba” ez — di eszetére legyen mondva — nem volt az. Mindjárt jó kedve volt mindenkinek. — Az ögyessen rendezett első nögyes után, melyben a legszebb nögyölgy kószorut láttuk, s melyet 36 pár táncolt, csárdás következett, melynek már alig akart vége szakadni. — Alig mult el ez, jött a legerősebbetreméltóbb exectió. — No, fiatal és öreg urak, most csakugyan „fus vagy fizesz.” Tudja a nögyélet, mit csinál, mikor a szép fiatal nögyölgyeket kéri föl exectoroknak. Hej, ha Szapáry is úgy esirálná, akkor ugyan több végrehajtás lenne, de hát legalább okozna egy kis gyönyörűséget is a szegény honpolgároknak. — Hiasz ily esetben gyönyörűség még fiaitni is.

— „Tessék jgyvet venni. — Nagyon olesó, ezzel bizonyosan nyer.”

— „Közönség, neagsád, tul vagyok halmozva.”

— Olesó, nagyon olesó! — Két darab 80 kr, 4 drb. egy forint!

A nögyelet, annyi bizonyos, hogy nem jól s z a m o l, hanem hogy jól s z a m i t, arra lemerenem az esküt is tenni.

A jegyeken csakhamar tul adtak a bájos Hébék; a fiatal urak meg lázasan siettek azokot — már t. i. a tombola-jegyeket — összevásárolni, hogy újra s annál tüzezebben táncozh foghassanak. — A második nögyesben újra ott láttuk a bájos nögyölgy kószort teljes számban s ugyancsak 36 pár táncolta ezt is. — Utána a csárdás még nagyobb animóval folyt, mint előbb. „Hogy volt.” „Ujra.”... Szegény cigány, már alig tudta emelni kezét, pedig neki nem volt nehezebb olyan — rosszul muzaikálni, mint az iljakkak olyan — jól táncolni.

Következett a sorsolás. Általános mozgás, özszehuzódik körbe az egész közönség, várja: kinek kiált szerzesét a titkár ur, ki e kikéltási tisztelet bizonyára szivesen átengede minden bárkinek ha akadt volna olyan buzetlen férju, a ki ilyen terhes hivatalt csak úgy „passióból” elfogadott volna. — Kezdődik.... 38!... Itvan, megvan!... vettek némelyek helyesül tudomásul. . . 85!... „Mért nem 83, el van tévesztve, ezt kellett volna huzni.” — De mások: ambo, kérem ambo, tessék.

Megy kivánnani az illető. Ilyenkor a legbiztárazabb dolgok szoktak történni, a mint hogy történtek is. — Fialat uri ember nyer egy — gyerek fejkitőt. — Van persze derűtlenség, némelyik Cayon pajtás, oda sugja: „No, erre már muszáj megházosodni, világos inté a sorsotl!” Fialat leánya dohányzó szerket, sinom borokat. — Nem volna logika, ha ezt is intésenek nem vennők. — Egyik nyer könyvet, mely nekí már husz példányban meg van, másik egy nagy legyzót, a ki mindig fázik. De ki számolhatná el a véletlen szeszélyes játékaít? — Ezt is jókedvében gondolta ki a jó teremőt, okot ad a tréfálkozására, jó kedvre, mosolygásra.

Jött a szüzoúra. — Utána a souper csárdás a legkedvesebb hangulatban, többször újrázták, hogy-voltozták, mégsem fáradtak ki benne. — A harmadik nögyes még jobb volt, mint az előbbiek, tán azért, mert „összement,” így legalább több ideig lehetett a táncos kedves táncosnőjével. — Ilyenkor már vége felé közeledvén a bál, igyekszik mindenki a legjobban mulatni, hogy annál kedvesebb emléket vigyen magával. — Visz is! — Utána a csárdás, az utolsó. — Kivilágos kivirradtig!... Huzzad cigány, ugye se sok szükség van már a te rossz hegedűdre, tedd ki a lelked rá, és szóljalon meg rajta! Hiába huzta, hiába tette ki rá a lelkét, csak nem jól huzta az! Tán azért, hogy a mai réális korban

AZ ÖRÖKÖS.

BESZÉLY
SIMA FERENCZTÖL.

(Folytatás.) (13)

Vass Pál megtörve hajtá meg fejét a kéréhlhetlen végzet előtt. Már most bizonyosan tartotta

